

лекцію-бесіду з розбором конкретних ситуацій і забезпеченням зворотного зв'язку з аудиторією.

Отже, досягнення поставленої мети можливе за умови застосування активних методів навчання, що націлені передусім на створення ситуації емоційно-моральних переживань, зацікавленості, пізнавальної новизни, використання ігрових форм організації навчальної діяльності, застосування пошукових та дослідницьких методів і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Шляхи створення у студентів мотивації до активної праці на лекціях і семінарських заняттях полягають у наступному:

- доведення до відому студентів на початку лекції необхідності знання матеріалу, який викладається для їх практичної діяльності як майбутніх фахівців;

- наведення на заняттях прикладів з практики;

- надання студентам інформації щодо використання випускниками, отриманих ними знань у практичній діяльності;

- проведення тренінгів, ділових ігор, дебатів, мозкових атак та інших методів з дисципліни, яка вивчається студентами;

- самостійне розв'язування розрахункових задач;

- аналіз конкретних виробничих ситуацій;

- проведення наукових конференцій з дисципліни;

- залучення студентів до наукової праці і розробки научних посібників.

Усе це в комплексі забезпечить високу якість підготовки фахівців, що відповідає вимогам сьогодення.

Нікітін А. В., канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри менеджменту банківської діяльності

МОТИВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛЕКЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРА

Багаторічний досвід викладання у вищій школі дає підстави погодитись із фахівцями з педагогічної психології, що «...визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація» [1, с. 50]. Недостатня мотивація студентів нівелює професійні та педагогічні здібності викладача і, навпаки, недостатня мотивація викладача не дозволить навіть підготовленому і зацікавленому студенту ефективно засвоїти компетенції, що формують знання з відповідної дисципліни фахового спрямування. До докладнішого визначення суті та значення мотивації для розвит-

ку особистості відішлемо до [2], але відзначимо ключову роль мотиваційних механізмів для ефективного досягнення дидактичної та виховної мети навчання. Серед ключових груп форм організації навчального процесу [3, с. 197] зупинимось на навчальних заняттях, як форми, під час якою забезпечується безпосереднє спілкування викладача зі студентом, що дозволяє оцінити рівень мотивації безпосередньо та шляхом зворотного зв'язку. Так, опитування студентів щодо задоволеності рівнем лекцій та оцінки мотивації їх відвідування з курсу «Маркетинг у банку» [4], було повторно здійснено у грудні 2011 року та його результати враховані для подальшого вдосконалення лекцій.

Лекції є найбільш консервативною, але досі провідною формою організації процесу навчання у вищому навчальному закладі. З боку як викладача, так і студентів ми бачимо мотиви: зовнішні (мотивація з боку викладача, адміністрації ВНЗ, родини тощо) та внутрішні (прагнення до знань, отримання компетенцій і престижної роботи, підвищення кваліфікації, особистого статусу), позитивні (матеріальні та моральні заохочення) та негативні (догани, низькі оцінки, матеріальна демотивація, страх відразування чи втрати роботи), стратегічні (пов'язані із майбутнім) та оперативні (реалізуються на конкретному занятті). Очевидно, що підвищення мотивації студента дозволить підвищити якість лекції шляхом: підвищення уваги до викладача, якісної самопідготовки напередодні самої лекції, участі у міні-дискусіях та обговореннях під час лекції, стимулювання викладача до більш якісного викладення матеріалу та використання сучасних технологій. Навпаки, демотивовані студенти в кращому випадку просто присутні на лекції. Підвищення мотивації викладача та студента повинно відбуватись за рахунок позитивної мотивації, яка повинна бути ключовою у політиці ВНЗ стосовно вдосконалення аудиторної роботи викладача. Водночас, коли йде мова про студентів магістерського рівня, вирішальне значення повинні мати стратегічні мотиви, в першу чергу — відповідність компетенцій, що формують навчальну дисципліну магістерського рівня, кваліфікаційним вимогам роботодавця.

Література

1. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2012. — 168 с.

2. Маслоу А.Г. Мотивация и личность / Перевод. с англ. Татлыбаевой А.М. — СПб.: Евразия, 1999. — 478 с.

3. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]/ В. Л. Ортинський. — К.: Центр навчальної літератури, 2009. — 472 с.

4. Нікітін А.В. Інноваційна складова як чинник підвищення ефективності лекцій. // Наукова складова навчального процесу та інноваційні технології його розвитку: Зб. матеріалів наук-метод. конф. 12 квітня 2011 р. — У 2 т. — Т.1. — К.: КНЕУ, 2011 — С. 455—458.

Охрименко І. Б., старший викладач
кафедри банківської справи

ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ ВИКЛАДАЧА У ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Гуманістична спрямованість — спрямованість на особистість іншої людини, утвердження словом і працею найвищих духовних цінностей, моральних норм поведінки та стосунків. Це вияв професійної ідеології викладача, його ціннісного ставлення до викладання навчальної дисципліни, її мети, змісту, засобів, суб'єктів.

Гуманістична спрямованість є виявом здатності викладача бачити великі завдання у малих справах. Вона дає викладачу змогу оцінювати свою діяльність з точки зору не лише безпосередніх, а й опосередкованих результатів, тобто тих позитивних індивідуальних змін у життєдіяльності своїх студентів, частковим організатором яких він є сам як особа, відповідальна за якість організації навчального процесу.

Готуючись до лекції, викладач обмірковує її зміст, методику, враховує особливості сприймання студентів, а також власні можливості. Отже, зміст професійної майстерності — це знання предмета, методики його викладання, педагогіки і психології.

Важливою особливістю професійних знань викладача є їх комплексність, що потребує від викладача вміння синтезувати матеріал для успішного розв'язання навчальних задач.

Головне в навчальному процесі не саме знання, а та гармонія, яка виявляється в процесі доведення знань до студента.

Професійні знання мають формуватися водночас на всіх рівнях: методологічному, теоретичному, методичному, технологічному.